

Súd: Krajský súd Košice
Spisová značka: 6Co/321/2018
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7907202673
Dátum vydania rozhodnutia: 02. 07. 2019
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Viktória Midová
ECLI: ECLI:SK:KSKE:2019:7907202673.6

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Košiciach v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Viktórie Midovej a sudcov JUDr. Alexandra Husivargu a JUDr. Andrey Galdunovej v spore žalobcov: 1/ S.. E. H.Á., nar. XX.X.XXXX, bytom v B., Q. XXX/X, 2/ J. Q., nar. X.X.XXXX, bytom v O. J., X. XXX/XX, 3/ J. H., nar. XX.X.XXXX, bytom vo L., B. XXX/XX, všetci zastúpení JUDr. Valériou Vassovou, advokátkou, so sídlom v Trebišove, Pribinova 2246/2, proti žalovanému: Slovenská republika, v menej ktorej koná Ministerstvo obrany Slovenskej republiky, so sídlom v Bratislave, Kutuzovova 8, o neplatnosť skončenia pracovného pomeru, o odvolaní žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Trebišov zo dňa 16. apríla 2018 sp. zn. 6C/41/2007

rozhodol:

P o t v r d z u j e rozsudok Okresného súdu Trebišov zo dňa 16. apríla 2018, č. k. 6C/41/2007-540.

Žalobcovia v 1. až 3. rade majú proti žalovanému nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu.

o d ô v o d n e n i e :

1. Okresný súd Trebišov (ďalej len „súd prvej inštancie“ alebo len „súd“) rozsudkom zo dňa 16. apríla 2018 č. k. 6C/41/2007-540 výrokom I. určil, že okamžité skončenie pracovného pomeru žalobcov v 1., 2. a 3. rade, dané žalovaným dňa 16.1.2007, je neplatné. Výrokom II. rozhodol, že žalobcovia v 1., 2. a 3. rade majú nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 % proti žalovanému.

2. Vykonaným dokazovaním vzal za preukázané, že žalobcovia v 1. až 3. rade mali uzatvorený pracovný pomer na dobu určitú od 1.6.2005 do 30.6.2007. Listom zo dňa 16.1.2007 žalovaný okamžite skončil pracovný pomer so všetkými žalobcami v zmysle ust. § 68 ods. 1 písm. b) Zákonníka práce z dôvodu, že porušili pracovnú disciplínu zvlášť hrubým spôsobom. Konkrétne žalobca v 1. rade zvlášť hrubo porušil pracovnú disciplínu tým, že dňa 15.1.2007 nezodpovedne plnil úlohu vedúceho strážne, pričom nezabezpečil riadny výkon strážne svojich podriadených a nevyzval ich, aby okamžite odišli plniť svoje povinnosť na strážne stanovište. Porušil tak smernicu pre vedúceho strážne č. 2, konkrétne čl. 15 smernice Ministerstva obrany SR č. 10/2005, podľa ktorej vedúci strážne zodpovedá okrem iného za stráženie a ochranu strážených objektov a za výkon služby strážnych. Žalobcovia v 2. a 3. rade zvlášť hrubo porušili pracovnú disciplínu tým, že opustili strážne stanovište a zdržiavali sa v priestoroch strážnice, ktorým konaním porušili čl. 17 Smernice Ministerstva obrany SR č. 10, podľa ktorého strážny okrem iného je povinný strážiť a chrániť strážne stanovisko, vykonávať strážnu službu podľa smerníc na výkon strážnej služby a zostať na strážnom stanovišti, pokiaľ nebude vystriedaný alebo odvolaný, aj keby bol ohrozený jeho život. Žalobca v 1. rade zodpovedal za stráženie a ochranu strážených objektov, ako aj za výkon služby strážnych a bol povinný zabezpečiť riadny výkon strážne svojich podriadených. Keďže jeho podriadení (žalobcovia v 2. a 3. rade) opustili strážne stanovištia a nachádzali sa v priestoroch strážnice, bol povinný ich okamžite vyzvať, aby si išli plniť svoje povinnosti na strážne stanovištia.

Uvedené porušenia pracovnej disciplíny boli zistené pri kontrole výkonu strážnej služby na PMS Nový Ruskov dňa 15.1.2007 o 02.40 hod., ktorú kontrolu vykonal veliteľ Vojenského útvaru 1103 Trebišov S.. L. Q. spolu s S.. R. Š.. Pri tejto kontrole zistili, že všetci žalobcovia sa zdržiavali na strážnici a neboli na strážnych stanovištiach a nevykonávali stráženie objektu. Žalobca v 1. rade navyiac nebol ustrojený, v ruke mal opasok so zbraňou a nemal zapnutú uniformu. Z Knihy prevzatia a odovzdania strážnej služby vzal súd za preukázané, že už pred kontrolou dňa 15.1.2007 o 02.40 hod. bola vykonaná kontrola dvakrát, a to 14.1.2007 o 23.00 hod. a 23.30 hod. a tieto kontroly boli bez závad. Pred vykonaním kontroly 15.1.2007 o 02.40 hod. nastali zdravotné ťažkosti u žalobcu v 3. rade a žalobca v 2. rade oznámil žalobcovi v 1. rade, že má vybitý zdroj. Z týchto dôvodov nebolo možné zabezpečiť striedanie stráže. Po vykonaní kontroly žalobcovia boli ponechaní v službe, neboli odzbrojení a k žiadnej škode na strážnených objektoch nedošlo. Zo Smernice Ministerstva obrany SR č. 10 z 12.9.2005 čl. 4 bod 11 pritom vyplýva, že ak zamestnanec v službe závažne poruší pracovnú disciplínu, vedúci služby ho odzbrojí, nahlási túto skutočnosť dozornému vojenského útvaru a miesto činu zaistí. Zamestnanec už ďalej nemôže zostať v službe. Zo zápisu v Knihe prevzatia a odovzdania služby o vykonanej kontrole súd zistil, že táto bola vykonaná s výsledkom „bez závad“. Z posudkov o pracovnej činnosti žalobcov zistil, že títo boli hodnotení pozitívne s tým, že svojím zodpovedným prístupom k plneniu pracovných povinností boli vzorom pre ostatných zamestnancov.

3. Právne posudzoval vec podľa ust. § 2 ods. 6 zák. č. 321/2002 Z.z. o ozbrojených silách Slovenskej republiky, podľa ust. 68 ods. 1 písm. b) a § 77 ods. 1 Zákonníka práce v znení účinnom ku dňu doručenia okamžitého skončenia pracovného pomeru, t. j. ku dňu 16.1.2007 a 17.1.2007 a vychádzal aj zo smernice Ministerstva obrany SR č. 10 z 12.9.2005, aplikujúc čl. 4 body 11 a 12.

4. Primárne sa súd vysporiadal s pasívnou legitimáciou žalovaného, ktorej nedostatok žalovaný namietal, a to tak, že túto námietku považoval za účelovú vzhľadom na to, že pasívna legitimácia a s ňou spojené uplatnenie nároku žalobcami bola vyriešená už uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 11.2.2014 sp.zn. 5Cdo/9/2012. Konštatoval, že okamžité skončenie pracovného pomeru dané žalobcom z hľadiska formálnych náležitostí spĺňalo všetky zákonné podmienky, t.j. bolo vyhotovené v písomnej forme, podpísané osobou oprávnenou konať za žalovaného a doručené v zákonnej lehote a rovnako žalobcovia podali žalobu v lehote podľa ust. § 77 ods. 1 Zákonníka práce, t.j. do 2 mesiacov odo dňa, keď sa mal pracovný pomer skončiť. Následne súd skúmal, či došlo k závažnému porušeniu pracovnej disciplíny žalobcami v 1., 2. a 3. rade konaním, ako bolo skutkovo vymedzené v okamžitom skončení pracovného pomeru zo dňa 16.1.2007.

5. Zohľadnil okolnosti, za ktorých došlo k porušeniu pracovnej disciplíny, konkrétne, že v noci dňa 15.1.2007 nastala mimoriadna situácia, a to jednak z dôvodu poveternostných podmienok - bol silný mráz, v dôsledku čoho došlo u žalobcu v 2.rade k vybitiu zdroja, ako aj z dôvodu vážnych zdravotných problémov žalobcu v 3.rade (náhle žalúdočné ťažkosti), pre ktoré bol od 15.1.2007 uznaný za práceneschopného. Konštatoval, že miera zavinenia žalobcov nebola preukázaná ani z nedbanlivosti, nakoľko k opusteniu strážnych stanovísk došlo žalobcami v 2. a 3.rade z dôvodu zdravotných ťažkostí (žalobcu v 3.rade) a vybitia zdroja v dôsledku extrémneho mrazu (žalobcu v 2.rade), a preto nemožno konanie žalobcov hodnotiť ako závažné porušenie pracovnej disciplíny. Uzavrel, že ak by boli žalobcovia závažne porušili pracovnú disciplínu, pričom mali okrem ustanovení Zákonníka práce porušiť aj smernicu Ministerstva obrany SR č. 10 z 12.9.2005, žalovaný by bol povinný postupovať v zmysle druhej časti článku 4 bodu 11 citovanej smernice (ako bola vyššia uvedená), čo sa však nestalo. Žalobcovia boli ponechaní naďalej v službe a S.. Q.Ň. odôvodnil tento postup tým, že nebolo technicky možné žalobcov odzbrojiť a vystriedať, keďže kontrola sa skončila o 03.30 hod. ráno a zmena sa končila 06.00 hod. a fyzická výmena by nebola možná skôr, ako za 3 hodiny, pričom všetci žalobcovia tvrdili, že sú schopní vykonávať službu. Tieto tvrdenia štatutárneho zástupcu Vojenského útvaru 1103 Trebišov súd považoval za účelové a neopodstatnené, nakoľko na riešenie takýchto situácií sa využívajú zásahové jednotky. Zohľadnil aj tú skutočnosť, že nebola spôsobená žiadna škoda a zohľadnil aj osoby žalobcov a ich doterajší postoj pri plnení pracovných úloh, vyplývajúce z ich pozitívnych hodnotení.

6. Zo všetkých vyššie uvedených dôvodov súd dospel k záveru, že žalovaným vytykané porušenia pracovnej disciplíny nedosiahli intenzitu porušenia pracovnej disciplíny závažným spôsobom, a teda nezakladali dôvod pre tak výnimočný spôsob skončenia pracovného pomeru, akým je okamžité skončenie pracovného pomeru. Z týchto dôvodov určil neplatnosť okamžitého skončenia pracovného pomeru žalovaného so žalobcami listom zo dňa 16.1.2007.

7. O trovách konania rozhodol podľa ust. § 255 ods. 1 CSP a úspešným žalobcom priznal plnú náhradu trov konania proti neúspešnému žalovanému.

8. Proti tomuto rozsudku v zákonnej lehote podal odvolanie žalovaný z dôvodov podľa ust. § 365 ods. 1 písm. f/ a h/ CSP a navrhol napadnutý rozsudok zmeniť tak, že súd žalobu žalobcov zamietne a žalovanému prizná náhradu trov konania v celom rozsahu. V dôvodoch odvolania namietal v prvom rade nedostatok pasívnej legitímácie s poukazom na tú skutočnosť, že zamestnávateľom žalobcu nie je Slovenská republika, ale Ministerstvo obrany Slovenskej republiky s poukazom na pracovné zmluvy žalobcov v znení dohôd o zmene pracovnej zmluvy. Táto skutočnosť pritom medzi stranami nebola sporná. Žalobcovia boli zamestnancami pri výkone práce vo verejnom záujme podľa zákona č. 552/2003 Z.z. o výkone práce vo verejnom záujme v znení účinnom od 1.júla 2004 do 31.12.2007 a na výkon ich práce sa vzťahoval Zákonník práce. Minister obrany Slovenskej republiky ako štatutárny orgán Ministerstva obrany SR poveril nariadením č. 1/2006 z 27.3.2006 o poverení na právne úkony v pracovnoprávnom vzťahoch aj veliteľa Vojenského útvaru 1103 Trebišov podplukovníka Ing. Vladimíra Kubáňa realizovať v mene zamestnávateľa (Ministerstva obrany SR) právne úkony v pracovnoprávnych vzťahoch, teda aj uzatvárať pracovné zmluvy a rozviazať pracovný pomer. Medzi žalobcami a Slovenskou republikou nebol žiaden hmotnoprávny vzťah. Štát nemožno zamieňať s jeho rozpočtovými organizáciami, akou je aj Ministerstvo obrany SR, ktoré majú právnu subjektivitu a vystupujú v právnych vzťahoch vo svojom mene. Nesúhlasil ani so záverom súdu prvej inštancie, že otázka pasívnej legitímácie bola vyriešená už uznesením Najvyššieho súdu SR sp.zn. 5Cdo/9/2012 zo dňa 11.2.2014. Najvyšší súd SR v tomto rozhodnutí neposudzoval pasívnu legitímáciu Slovenskej republiky, v mene ktorej koná Ministerstvo obrany SR. Súd mal teda z dôvodu nedostatku pasívnej legitímácie žalobu žalobcov zamietnuť. Namietal aj záver súdu, že žalobcovia svojím konaním neporušili pracovnú disciplínu závažným spôsobom a nebol tak daný dôvod pre okamžité skončenie pracovného pomeru. Zdôraznil, že hlavnou pracovnou činnosťou žalobcov bola ozbrojená ochrana a stráženie dôležitých objektov s veľkým množstvom výbušnín a zbraní. Muničný sklad „PMS Ruskov“, v ktorom žalobcovia realizovali ozbrojenú ochranu a stráženie, bolo miestom výkonu práce s výnimočným režimom. Na takýto utajovaný objekt sa kladú oveľa väčšie bezpečnostné opatrenia, ako na bežné miesto výkonu práce, z čoho nepochybne vyplýva aj nekompromisné dodržiavanie pracovnej disciplíny, nakoľko neplnením základných povinností môže dôjsť k nevyčísliteľným škodám na životoch a zdraví ľudí, ako aj na majetku. Nie je rozhodujúce, či ku škode došlo alebo nie, rozhodujúce je, že vznik škody reálne hrozí. Priamo v smernici z 29.12.2005 na výkon služby pre príslušníkov stráže č. 2, ako aj pre vedúce stráže je inkorporované, že za závažné porušenie pracovnej disciplíny sa považuje akékoľvek porušenie smernice na výkon služby, ktoré môže v konečnom dôsledku viesť k prepusteniu z pracovného pomeru. Zdôraznil, že žalobca v 1. rade závažne porušil pracovnú disciplínu tým, že nezodpovedne plnil úlohy vedúce stráže č. 2, pričom nezabezpečil riadny výkon stráže svojich podriadených žalobcov v 2. a 3. rade tak, že žalobcovia v 2. a 3. rade opustili strážne stanovište a nachádzali sa v priestoroch strážnice a žalobca v 1. rade ich nevyzval, aby okamžite odišli plniť svoje povinnosti na strážne stanovište. Žalobcovia v 2. a 3. rade zase porušili pracovnú disciplínu tým, že nezodpovedne plnili úlohy príslušníkov stráže č. 2, nakoľko opustili strážne stanovište č. 2 a zdržiavali sa v priestoroch strážnice. Nie je teda správny záver súdu, že miera zavinenia porušenia konkrétnych povinností žalobcov nebola preukázaná ani z nedbanlivosti. Žalobcovia vedome porušili svoje pracovné povinnosti, pracovnú disciplínu, a to závažným spôsobom, keďže vedeli, že môžu porušiť alebo ohroziť bezpečnosť muničného skladu a bez primeraných dôvodov sa spoliehali, že takéto porušenie alebo ohrozenie nespôsobia. Žalobcovia v 2. a 3. rade porušili pracovnú disciplínu závažným spôsobom tým, že opustili strážne stanovište aj napriek tomu, že mali povinnosť strážiť a chrániť strážne stanovištia, vykonávať strážnu službu podľa smerníc na výkon strážnej služby, zotrvať na strážnych stanovištiach, pokiaľ nebudú vystriedaní alebo odvolaní, aj keby bol ohrozený ich život. Samotná smernica Ministerstva obrany č. 10/2005 z 12.9.2005 pamätala na situácie, ako náhle ochorenie, kedy má strážnik, v prejednávanej veci žalobca v 3. rade, privolať určeným signálom vedúceho stráže alebo zástupcu vedúceho stráže a má pokračovať vo výkone služby až do vystriedania, ako aj situácie, kedy dôjde k poruche na spojovacom a signalizačnom prostriedku, kedy strážnik môže, v tomto prípade žalobca v 2. rade, privolať vedúceho stráže alebo zástupcu vedúceho stráže výstrelom do vzduchu pod uhlom 45° v smere určenom v smerniciach na výkon služby, pričom žalobcovia v 2. a 3. rade takýmto spôsobom nepostupovali, ale svojvoľne opustili strážne stanovištia. Žalobca v 1. rade porušil závažne pracovnú disciplínu tým, že zodpovedal za stráženie a ochranu strážených objektov, výkon služby strážnych, mal povinnosť zaznamenať v knihe prevzatia strážnej služby všetky nedostatky a udalosti zistené pri prevzatí a počas výkonu strážnej služby, t.j. vybitie

zdroja, ako aj zdravotné ťažkosti, ktoré však absentujú. Samotná skutočnosť, že veliteľ vojenského útvaru porušil smernicu, nezbavuje zodpovednosti žalobcov, ktorí porušili pracovnú disciplínu závažným spôsobom. Žalobcom vytykané porušenia pracovnej disciplíny dosiahli intenzitu porušenia závažným spôsobom, a teda zakladali dôvod pre výnimočný spôsob skončenia pracovného pomeru okamžitým skončením. Nakoniec poukázal na to, že žalobcovia nežiadali určiť neplatnosť okamžitého skončenia pracovného pomeru, ale žiadali vyhlásiť/vysloviť neplatnosť skončenia pracovného pomeru. Mal za to, že je zásadný rozdiel medzi žalobou o neplatnosť skončenia pracovného pomeru podľa § 77 Zákonníka práce, kedy sa nespochybňuje existencia právneho úkonu, ale jeho platnosť a určovacou žalobou podľa OSP, resp. CSP. Zastáva názor, že Okresný súd Trebišov na zistený skutkový stav síce aplikoval správnu právnu normu (§ 77 Zákonníka práce), ale jej obsah interpretoval nesprávne keď vyslovil, že „určuje, že okamžité skončenie pracovného pomeru žalobcov je neplatné“. Subsumoval tak skutkový stav pod správnu normu hmotného práva, ktorá však nepredpokladá určenie neplatnosti skončenia pracovného pomeru okamžitým skončením, ale len jeho vyslovenie. Zo všetkých týchto dôvodov navrhol zmeniť rozsudok tak, že súd žalobu zamietne.

9. Žalobcovia v 1. až 3. rade vo vyjadrení k odvolaniu navrhli napadnutý rozsudok ako vecne správny potvrdiť a priznať im náhradu trov odvolacieho konania. Za správny považovali záver súdu, v zmysle ktorého porušenie pracovnej disciplíny žalobcami nedosiahlo intenzitu porušenia závažným spôsobom a nebol tak daný dôvod pre výnimočný spôsob skončenia pracovného pomeru, akým je okamžité skončenie pracovného pomeru. Zdôraznili, že žalovaný v odvolaní opakovane uvádza tie isté dôvody, ako vo svojich predchádzajúcich písomných podaniach a s týmito sa súd náležitým spôsobom vypořiadal na základe vykonaného dokazovania. Zdôraznili, že aj keď išlo o stráženie vojenského objektu, boli civilnými zamestnancami, a preto sa na nich vzťahovala smernica č. 10/2005 z 12.9.2005, článok 4 bod 11. Táto smernica jednoznačne stanovovala, že ak zamestnanec v službe závažne poruší pracovnú disciplínu, vedúci služby ho odzbrojí, nahlási túto skutočnosť dozornému vojenskému útvaru a miesto činu zaistí. Z tohto článku jednoznačne vyplýva, že ak sa jedná o závažné porušenie pracovnej disciplíny, nemôže zamestnanec už ďalej zostať v službe. Všetci žalobcovia však zostali ďalej v službe, teda neporušili závažným spôsobom pracovnú disciplínu. Kontrolu pritom vykonával samotný štatutárny zástupca žalovaného spolu so svojím námestníkom. Ak by teda boli žalobcovia závažne porušili pracovnú disciplínu, obaja štatutári mali všetkých žalobcov odzbrojiť, miesto činu zaistiť a ďalej už zabrániť výkonu služby, čo sa nestalo. Do pozornosti dali aj písomný záznam z kritického dňa (15.1.2007), v ktorom obaja štatutári zástupcovia uviedli : „kontrola objektu bez nedostatkov a kontrola strážnych stanovísk bez nedostatkov. Zistené nedostatky žiadne“. Ide teda o písomný dôkaz o tom, že žalobcovia neporušili pracovnú disciplínu žiadnym spôsobom. Ak by žalobcovia závažne porušili pracovnú disciplínu, mal byť s nimi spísaný záznam o závažnom porušení pracovnej disciplíny, čo sa však nestalo. Zo všetkých týchto dôvodov navrhli potvrdiť rozsudok a zaviazat' žalovaného na náhradu trov odvolacieho konania.

10. Žalovaný v replike zopakoval dôvody uvedené v odvolaní.

11. Žalobcovia v duplike zopakovali dôvody uvedené vo vyjadrení k odvolaniu.

12. Ďalšie vyjadrenia vo veci neboli podané.

13. Krajský súd v Košiciach ako odvolací súd (§ 34 CSP) prejednal odvolanie žalovaného ako podané včas oprávnenou osobou proti rozhodnutiu, proti ktorému je odvolanie prípustné, bez nariadenia odvolacieho pojednávania v zmysle ust. § 385 ods.1 CSP a contrario v rozsahu vyplývajúcom z ust. § 379 a § 380 CSP a z hľadísk uplatnených odvolacích dôvodov (§ 365 ods.1 písm. f/ a h/ CSP) a dospel k záveru, že odvolaniu žalovaného nie je možné vyhovieť.

14. Rozsudok je vo výroku vecne správny, preto ho odvolací súd v zmysle ust. § 387 ods. 1 CSP potvrdil.

15. Rozsudok bol verejne vyhlásený na Krajskom súde v Košiciach dňa 2.júla 2019 o 9.40 hod. v pojednávacej miestnosti č. dverí 202, 2. poschodie, pričom miesto a čas verejného vyhlásenia rozhodnutia boli zverejnené dňa 25.júna 2019 na úradnej tabuli Krajského súdu v Košiciach v zmysle ustanovenia § 219 ods. 1, 3 CSP.

16. Žalovaný uplatnil odvolacie dôvody podľa ust. § 365 ods. 1 písm. f/ a h/ CSP, t. j. súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam (f) a rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci (h).

17. Odvolací dôvod podľa ust. § 365 ods. 1 písm. f/ CSP je v súdnej praxi vykladaný tak, že musí ísť o také skutkové zistenia, na základe ktorých súd prvej inštancie vec posúdil po právnej stránke a ktoré nemajú v podstatnej časti oporu vo vykonanom dokazovaní. Skutkové zistenia nezodpovedajú vykonaným dôkazom, ak výsledok hodnotenia dôkazov nie je v súlade s ust. § 191 CSP (do 30.6.2016 s ust. § 132 O.s.p.), a to vzhľadom na to, že súd vzal do úvahy len skutočnosti, ktoré z vykonaných dôkazov alebo z prednesov strán nevyplývali, ani inak nevyšli počas konania najavo alebo opomenul rozhodujúce skutočnosti, ktoré boli vykonanými dôkazmi preukázané, alebo vyšli počas konania najavo.

18. Nesprávne sú aj také skutkové zistenia, ktoré súd prvej inštancie založil na chybnom hodnotení dôkazov. Typovo ide o situáciu, kde je logický rozpor v hodnotení dôkazov, prípadne poznatkov, ktoré vyplývajú z prednesov strán alebo ktoré vyšli najavo inak z hľadiska závažnosti (dôležitosti), zákonnosti, pravdivosti, eventúálne vierohodnosti alebo ak výsledok hodnotenia dôkazov nezodpovedá tomu, čo malo byť zistené spôsobom vyplývajúcim z ust. § 192, § 193 a § 205 CSP (do 30.6.2016 z ust. § 133 až 135 O.s.p.).

19. K odvolaciemu dôvodu podľa ust. § 365 ods. 1 písm. h/ CSP odvolací súd uvádza, že právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávnym právnym posúdením je omyl súdu pri aplikácii práva na správne zistený skutkový stav. O omyl v aplikácii práva ide vtedy, ak súd použil iný právny predpis, než ktorý mal použiť alebo ak použil síce správny právny predpis, ale nesprávne ho interpretoval na daný prípad.

20. Odvolací súd dospel k záveru, že tieto odvolacie dôvody nie sú naplnené.

21. Súd prvej inštancie vykonal vo veci dokazovanie v dostatočnom rozsahu pre náležité zistenie skutkového stavu, vykonanie ďalších dôkazov nebolo navrhnuté a ani nebolo potrebné, vykonané dôkazy vyhodnotil podľa ust. § 191 a § 192 CSP, z týchto dôkazov dospel k správnym skutkovým zisteniam, na ktorých aj založil svoje rozhodnutie, zo zisteného skutkového stavu vyvodil aj správny právny záver, pričom sa riadil právnym názorom Krajského súdu v Košiciach vysloveným v jeho zrušujúcom uznesení zo dňa 1.decembra 2014 č.k. 6Co/179/2014-399 a nebolo zistené žiadne porušenie procesných práv ani iná vada konania, ktorá by mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, preto odvolací súd rozsudok ako vecne správny podľa ust. § 387 ods. 1 CSP potvrdil.

22. Správne a zákonu zodpovedajúce sú aj dôvody napadnutého rozsudku, s ktorými sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje a na tieto odkazuje.

23. Žalovaný argumentuje skutočnosťami uvádzanými v konaní pred súdom prvej inštancie, ktoré boli predmetom dokazovania a s ktorými sa súd správne vypořiadal pri rozhodovaní daného sporu, preto jeho odvolacie námietky nie sú spôsobilé spochybníť vecnú správnosť napadnutého rozsudku a neumožňujú prijať iné závery.

24. Odvolací súd sa stotožňuje so záverom súdu prvej inštancie, v zmysle ktorého konanie žalobcov, ktorým dňa 15.1.2007 porušili pracovnú disciplínu, nedosiahlo intenzitu porušenia pracovnej disciplíny závažným spôsobom, odôvodňujúcu výnimočný spôsob skončenia pracovného pomeru okamžitým skončením, a teda nebol daný dôvod pre okamžité skončenie pracovného pomeru so žalobcami v zmysle ust. § 68 ods. 1 písm. b/ Zákonníka práce v znení účinnom ku dňu skončenia pracovného pomeru okamžitým skončením, t.j. ku dňu 16.1.2007, resp. 17.1.2007.

25. Na zdôraznenie vecnej správnosti napadnutého rozsudku a k odvolacím námietkam žalovaného odvolací súd uvádza nasledovné:

26. Predmetom konania v prejednávanej spore je určenie neplatnosti okamžitého skončenia pracovného pomeru so žalobcami listom zo dňa 16.1.2007 podľa ust. § 68 ods. 1 písm. b/ Zákonníka

práce (v znení účinnom od 1.7.2003 do 31.8.2007, ďalej len Zákonník práce) z dôvodu závažného porušenia pracovnej disciplíny, ktorého sa žalobca v 1.rade mal dopustiť tým, že nezodpovedne plnil úlohy vedúceho strážne č. 2, pričom nezabezpečil riadny výkon strážne svojich podriadených - žalobcov v 2. a 3.rade tak, že žalobcovia v 2. a 3.rade opustili strážne stanovište a nachádzali sa v priestoroch strážnice a žalobca v 1.rade ich nevyzval, aby okamžite odišli plniť svoje povinnosti na strážne stanovište a žalobcovia v 2. a 3. rade tým, že nezodpovedne plnili úlohy príslušníkov strážne č. 2, nakoľko opustili strážne stanovište č. 2 a zdržiavali sa v priestoroch strážnice. Súd správne zameral dokazovanie na preukázanie, či okamžité skončenie pracovného pomeru je platné z hľadiska splnenia formálnych náležitostí pre platnosť tohto právneho úkonu, t. j. či bola dodržaná písomná forma, či v ňom bol skutkovo vymedzený dôvod jeho skončenia tak, aby ho nebolo možné zameniť s iným a či bolo v zákonom stanovenej lehote doručené zamestnancovi a po zistení, že z hľadiska formálnych náležitostí ide o platný právny úkon, správne zameral dokazovanie na preukázanie, či skutočne došlo k naplneniu uplatneného dôvodu okamžitého skončenia pracovného pomeru, t. j. či žalobcovia sa dopustili dňa 15.1.2007 konania, ktoré bolo vymedzené v okamžitom skončení pracovného pomeru so žalobcami v liste zo dňa 16.1.2007 a následne či toto konanie bolo závažným porušením pracovnej disciplíny, odôvodňujúcim tento výnimočný spôsob skončenia pracovného pomeru.

27. Podľa ust. § 68 ods. 1 písm. b) Zákonníka práce zamestnávateľ môže okamžite skončiť pracovný pomer, ak zamestnanec porušil závažne pracovnú disciplínu.

28. S účinnosťou od 1.7.2003 sa pre okamžité skončenie pracovného pomeru nevyžadovalo porušenie pracovnej disciplíny zvlášť hrubým spôsobom, ale pre skončenie pracovného pomeru týmto stále výnimočným spôsobom postačovala intenzita porušenia pracovnej disciplíny definovaná ako závažné porušenie pracovnej disciplíny.

29. Okamžité skončenie pracovného pomeru je jednostranným právnym úkonom zamestnávateľa, ktorý smeruje ku skončeniu pracovného pomeru so zamestnancom okamihom doručenia jeho písomného vyhotovenia zamestnancovi.

30. Zamestnávateľ môže so zamestnancom skončiť pracovný pomer výnimočne, a to len z dôvodov taxatívne uvedených v zákone a len vtedy, ak konanie zamestnanca možno s prihliadnutím na všetky rozhodujúce okolnosti považovať za tak závažné, že od zamestnávateľa nemožno spravodlivo požadovať, aby ho naďalej zamestnával.

31. Povinnosť dodržiavať pracovnú disciplínu patrí k základným povinnostiam zamestnanca vyplývajúcim z pracovného pomeru a spočíva v plnení povinností stanovených právnymi predpismi (najmä § 81 a § 82 Zák. práce), pracovným poriadkom, pracovnou zmluvou, vnútornými predpismi zamestnávateľa, pokynmi nadriadeného zamestnanca a podobne.

32. Ak má byť porušenie pracovnej disciplíny právne postihnutelné ako dôvod skončenia pracovného pomeru zo strany zamestnávateľa, musí byť toto porušenie pracovných povinností zo strany zamestnanca zavinené (aspoň z nebanlivosti) a musí dosahovať určitý stupeň intenzity, v prípade okamžitého skončenia pracovného pomeru intenzitu závažného porušenia pracovnej disciplíny.

33. Zákonník práce pojem závažného porušenia pracovnej disciplíny nevymedzuje a ani neustanovuje, z akých hľadísk treba pri posudzovaní intenzity porušenia pracovnej disciplíny vychádzať. Intenzitu porušenia pracovnej disciplíny je preto potrebné skúmať vždy individuálne, v závislosti od okolností prípadu a následkov, ktoré porušenie pracovnej disciplíny vyvolalo.

34. Pri skúmaní intenzity porušenia pracovnej disciplíny súd preto prihliada najmä na osobu zamestnanca, na funkciu, ktorú zastáva, na jeho doterajší postoj k plneniu pracovných úloh, na čas a situáciu, za ktorej došlo k porušeniu pracovnej disciplíny, na mieru zavinenia zamestnanca, na spôsob a intenzitu porušenia konkrétnych povinností zamestnancom, na dôsledky porušenia pracovnej disciplíny pre zamestnávateľa, na to, či zamestnanec svojím konaním spôsobil zamestnávateľovi škodu a na rozsah škody, ako aj na skutočnosť, či zamestnanec svojím konaním vôbec mienil porušiť pracovnú disciplínu, či teda jeho konanie smerovalo k porušeniu pracovnej disciplíny, lebo iba v takom prípade sa jedná o zavinené porušenie pracovnej disciplíny.

35. Vykonaným dokazovaním v prejednávanej veci bolo preukázané konanie žalobcov, ktoré im bolo vytýkané v okamžitom skončení pracovného pomeru, t. j. že žalobcovia v 2. a 3. rade sa pri kontrole výkonu strážnej služby dňa 15.1.2007 o 02.40 hod. nenachádzali na strážnych stanovištiach, zdržiavali sa v priestoroch strážnice, a teda nevykonávali strážnu službu a žalobca v 1. rade nezabezpečil riadny výkon stráže svojich podriadených žalobcov v 2. a 3. rade, ktorých po opustení strážnych stanovišť nevyzval, aby okamžite odišli plniť svoje povinnosti na strážne stanovište. Uvedeným konaním porušili smernicu Ministerstva obrany SR č. 10 z 12. septembra 2005 o zabezpečovaní fyzickej ochrany objektov čl. 15 (žalobca v 1. rade) a čl. 17 (žalobcovia v 2. a 3. rade).

36. Vzhľadom na okolnosti, za ktorých došlo k porušeniu pracovnej disciplíny, ako ich uviedol súd prvej inštancie v odôvodnení napadnutého rozsudku, vzhľadom na osoby žalobcov a ich doterajší postoj k plneniu pracovných úloh a kladné hodnotenie plnenia ich pracovných povinností, vzhľadom na skutočnosť, že v dôsledku tohto porušenia nebola spôsobená žalovanému žiadna škoda, vyššie uvedené konanie nemožno hodnotiť ako závažné porušenie pracovnej disciplíny, ako to správne uzavrel súd prvej inštancie.

37. Správne súd vyhodnotil aj mieru zavinenia žalobcov so zohľadnením okolností, za ktorých k tomuto porušeniu došlo, konkrétne so zohľadnením tej skutočnosti, že žalobca v 3. rade opustil strážne stanovište z dôvodu zdravotných problémov a žalobca v 2. rade z dôvodu vybitia zdroja v dôsledku extrémneho mrazu, ktoré skutočnosti zohľadnil aj žalobca v 1. rade pri zabezpečení výmeny stráže a dôvodne súd prvej inštancie prihliadol aj na tú skutočnosť, že po zistení vyššie uvedeného porušenia pracovných povinností žalobcami žalovaný nepostupoval spôsobom predpísaným pre závažné porušenie pracovnej disciplíny v čl. 4 bod 11 smernice Ministerstva obrany SR č. 10 z 12. septembra 2005 o zabezpečovaní fyzickej ochrany objektov, t. j. ponechal žalobcov v službe, týchto neodzbrojil a nevystriedal a nezaistil miesto činu.

38. V zápise z vykonanej kontroly štatutárnym zástupcom (veliteľom) Vojenského útvaru 1103 Trebišov a jeho námestníkom je uvedené, že kontrola objektu a strážnych stanovišť bola bez nedostatkov a neboli zistené žiadne nedostatky. Uvedený zápis preukazuje tú skutočnosť, že dôsledkom porušenia pracovných povinností žalobcami nebolo zistenie akýchkoľvek nedostatkov pri strážení a zabezpečovaní objektu PMS Nový Ruskov, čo taktiež nepochybne je významné z hľadiska posudzovania intenzity porušenia pracovnej disciplíny, keďže toto porušenie nevyvolalo žiadne nepriaznivé následky, či už vo forme škody na majetku žalovaného, ujmy na životoch a zdraví ľudí a nemalo negatívny vplyv ani na dodržiavanie pracovnej disciplíny ostatnými zamestnancami.

39. Zo všetkých vyššie uvedených dôvodov sa odvolací súd stotožňuje so záverom súdu prvej inštancie, že žalobcovia konaním dňa 15.1.2007, ako je popísané vyššie, neporušili pracovnú disciplínu závažným spôsobom a nebol tak naplnený dôvod pre okamžité skončenie pracovného pomeru podľa ust. § 68 ods. 1 písm. b/ Zákonníka práce.

40. Súd prvej inštancie správne vzal na zreteľ, že okamžité skončenie pracovného pomeru je výnimočným spôsobom skončenia pracovného pomeru, a to pre také prípady, kedy už nemožno od zamestnávateľa spravodlivo žiadať, aby zamestnanca zamestnával počas výpovednej doby. Pre tento spôsob skončenia pracovného pomeru sa teda vyžaduje najvyššia intenzita porušenia pracovnej disciplíny.

41. O takýto prípad v prejednávanej veci však nešlo.

42. Pokiaľ žalovaný namieta nedostatok svojej pasívnej legitímácie s poukazom na tú skutočnosť, že zamestnávateľom žalobcov bolo Ministerstvo obrany SR, teda subjekt odlišný od štátu - Slovenskej republiky, odvolací súd zhodne so súdom prvej inštancie uvádza, že otázka, kto sa stal podaním žaloby účastníkom konania (stranou sporu) a kto je teda nositeľom povinností z pracovnoprávneho vzťahu žalobcov, bola vyriešená uznesením Najvyššieho súdu SR sp.zn. 5 Cdo 9/2012 zo dňa 11.2.2014 a riešením tejto otázky bol viazaný tak odvolací súd, ako aj súd prvej inštancie.

43. Najvyšší súd SR v citovanom uznesení (strana 14 posledný odsek) výslovne uviedol, že podaním návrhu na začatie konania sa stal účastníkom konania štát a ak bol teda označený žalobcami ako žalovaný Vojenský útvar 1103 Trebišov, išlo len o nesprávne označenie inak nesporného účastníka

konania (rozumej štátu - poznámka odvolacieho súdu). Preto bolo povinnosťou odvolacieho súdu poučiť navrhovateľov 1/ až 3/ o ich povinnosti odstrániť uvedený nedostatok návrhu (§ 43 O.s.p.). Tým, že navrhovatelia 1/ až 3/ v priebehu konania doplnili označenie žalovaného právneho subjektu (č.l. 57- Ministerstvo obrany SR, Kutuzovova 8, Bratislava-poznámka odvolacieho súdu), nemožno tento ich prejav považovať za návrh na zmenu účastníka v zmysle § 92 O.s.p. Označenie vojenského útvaru ako organizačnej zložky ozbrojených síl Slovenskej republiky, ktorého postavenie určoval zákon a následné odstránenie neúplnosti v tomto označení (označenie Ministerstva obrany SR na č.l. 57 - poznámka odvolacieho súdu), nemožno hodnotiť ako pristúpenie ďalšieho účastníka do konania, ale iba ako vadu spočívajúcu v odstránení nesprávne označeného subjektu, ktorý bol nespochybniteľný (zrejmy).

44. Z vyššie vysloveného právneho názoru vyplýva, že podaním žaloby sa stal účastníkom štát a označením Ministerstva obrany SR došlo iba k doplneniu označenia inak nesporného účastníka konania, t. j. bol tak označený orgán, ktorý je oprávnený v mene štátu ako účastníka konať.

45. Pokiaľ by Najvyšší súd SR mal za to, že podaním žaloby sa stalo účastníkom Ministerstvo obrany SR, bol by túto skutočnosť takto uviedol. Rovnako z vyššie vysloveného právneho názoru nevyplýva, že by označením Ministerstva obrany SR malo dôjsť k pristúpeniu ďalšieho účastníka do konania, to znamená, že by popri štáte - Slovenskej republike stalo sa ďalším účastníkom aj Ministerstvo obrany SR a taktiež jednoznačne z tohto právneho názoru nevyplýva, že by označením Ministerstva obrany SR došlo k zmene účastníka v zmysle ust. § 92 O.s.p., t.j., že by namiesto štátu stalo sa účastníkom Ministerstvo obrany SR.

46. Odvolací súd, riadiac sa vysloveným právnym názorom dovolacieho súdu, odstránil neúplnosť v označení nesprávne označeného subjektu, ktorý bol nespochybniteľný, t.j. pokiaľ sa podaním žaloby stal účastníkom štát a následne žalobcovia doplnili jeho označenie na č.l. 57 spisu označením orgánu, ktorý je oprávnený konať v mene štátu, vyzval žalobcov na takéto úplné označenie žalovaného a po odstránení vady v označení účastníka s týmto konal tak odvolací súd, ako aj súd prvej inštancie.

47. Zo všetkých vyššie uvedených dôvodov odvolací súd považuje námietku nedostatku pasívnej legitímácie žalovaného za nedôvodnú.

48. Za nedôvodnú považuje aj námietku, v zmysle ktorej žalobcovia sa nedomáhali určenia neplatnosti skončenia pracovného pomeru, ale žiadali vyhlásiť/vysloviť neplatnosť skončenia pracovného pomeru a námietku, že súd prvej inštancie nesprávne interpretoval ust. § 77 Zákonníka práce, ak určil, že okamžité skončenie pracovného pomeru žalobcov je neplatné.

49. V zmysle ust. § 77 Zákonníka práce neplatnosť skončenia pracovného pomeru výpoveďou, okamžitým skončením, skončením v skúšobnej dobe alebo dohodou môže zamestnanec, ako aj zamestnávateľ uplatniť na súde najneskôr v lehote dvoch mesiacov odo dňa, keď sa mal pracovný pomer skončiť.

50. Žalobou v zmysle citovaného ustanovenia môže zamestnanec aj zamestnávateľ uplatniť na súde neplatnosť právneho úkonu o skončení pracovného pomeru. Je to výlučný spôsob, ktorým môžu zamestnanec i zamestnávateľ dosiahnuť neplatnosť skončenia pracovného pomeru.

51. Súdna prax je dlhodobo ustálená v závere, že žalobou v zmysle ust. § 77 Zákonníka práce je aj žaloba o určenie neplatnosti skončenia pracovného pomeru a iba rozsudkom súdu môže byť určená neplatnosť skončenia pracovného pomeru v zmysle ust. § 77 Zákonníka práce.

52. Aj keď žalobcovia uviedli, že sa domáhajú, aby súd vyhlásil skončenie pracovného pomeru za neplatné, súd nie je viazaný doslovnou formuláciou znenia petitu, pretože iba súd rozhoduje o tom, ako bude formulovaný výrok jeho rozhodnutia a ak použitím iných slov vyjadrí vo výroku svojho rozhodnutia rovnaké práva alebo povinnosti, ktorých sa žalobcovia domáhajú, nepostupuje v rozpore so zákonom. Pri formulácii výroku rozhodnutia musí súd dbať, aby vyjadroval z obsahového hľadiska to, čoho sa žalobcovia skutočne domáhajú a zároveň, aby výrok zodpovedal zákonu.

53. Výrok, ktorým súd určil neplatnosť skončenia pracovného pomeru, zodpovedá ust. § 77 Zákonníka práce a zároveň z obsahového hľadiska vyjadruje to, čoho sa žalobcovia domáhali, teda určenia neplatnosti skončenia pracovného pomeru.

54. Zo všetkých vyššie uvedených dôvodov odvolací súd napadnutý rozsudok ako vecne správny v zmysle ust. § 387 ods. 1 CSP potvrdil, vrátane výroku o náhrade trov prvoinštančného konania (všetky trovy, ktoré vznikli od podania žaloby až do rozhodnutia súdu prvej inštancie dňa 16.4.2018, vrátane trov odvolacieho a dovolacieho konania, ktoré predchádzali napadnutému rozhodnutiu - poznámka odvolacieho súdu).

55. O nároku na náhradu trov tohto odvolacieho konania bolo rozhodnuté podľa ust. § 396 ods. 1 CSP v spojení s ust. § 255 ods. 1 CSP. Žalobcovia boli v odvolacom konaní plne úspešní, keďže odvolací súd odvolaniu žalovaného nevyhovел, preto im súd priznal plnú náhradu trov odvolacieho konania proti neúspešnému žalovanému, o výške ktorých rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti tohto rozhodnutia v zmysle ust. § 262 ods. 2 CSP, zohľadňujúc ust. § 251 CSP.

56. Toto rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Košiciach pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie **n i e j e** prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 1,2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy. Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 1,2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP).